

Valtiovarainministeriön budjettiehdotus 2024 talousarvioksi ja vuosien 2024-2027 kehyksiksi

Havaintoja

@Minna Punakallio 25.8.2023

Valtiovarainministeriö tiedote PE 25.8.2023 VM-riihen pääkohdista. Plus

<https://budjetti.vm.fi/indox/index.jsp>

<https://vm.fi/valtion-talouden-kehukset>

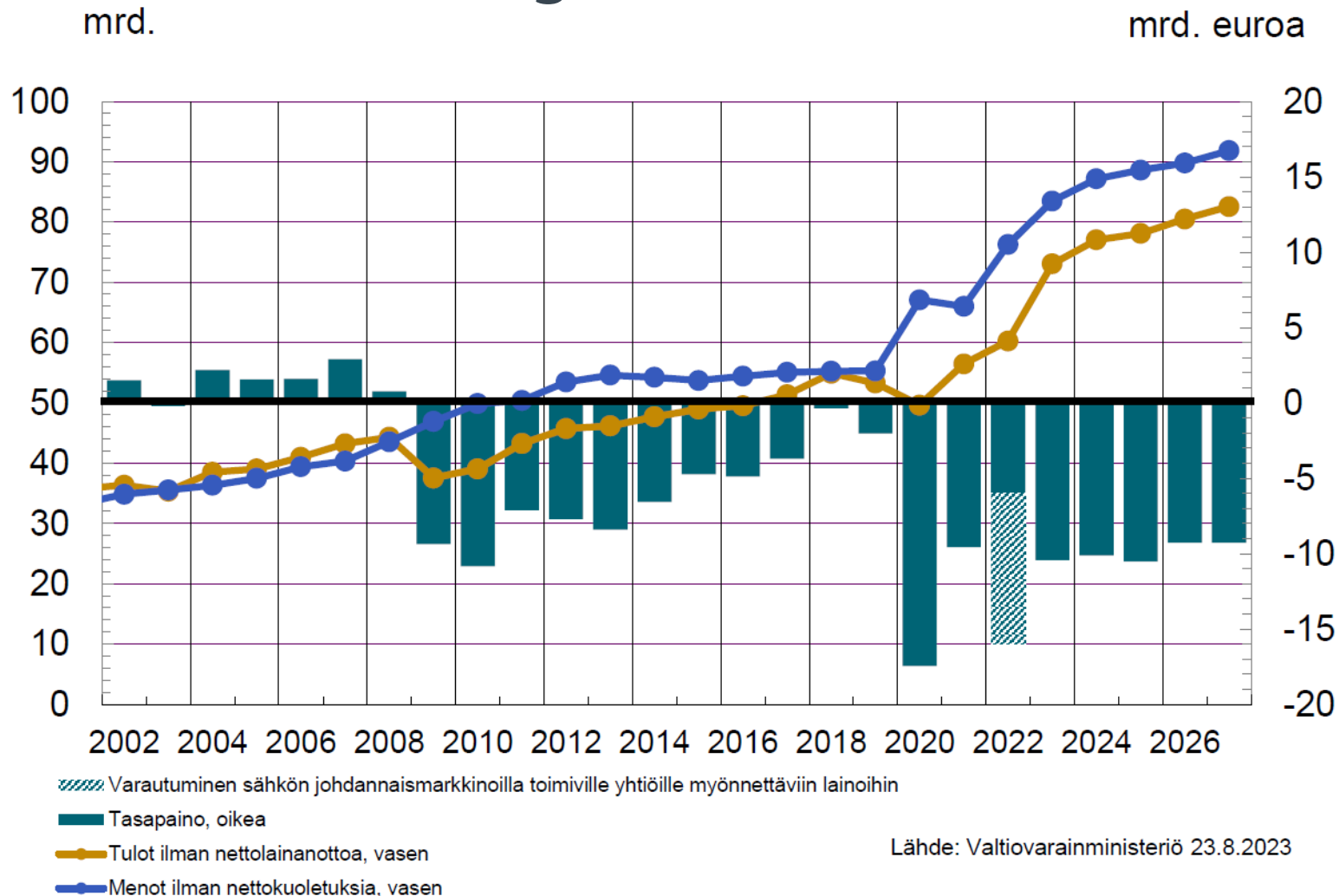
**VM:n budjettiehdotus
ja kehysehdotus
julkaistiin
kokonaisuudessaan
MA 28. elokuuta.**

Keskeisiä havaintoja VM-esityksestä

- VM-ehdotus vie hallitusohjelman talouslinjaukset JTS-uraan
 - Menolinjaukset tuottavat nettomääräisesti vuonna 2024 vajaan miljardin euron säästövaikutuksen valtion budjettitalouteen. Kehyskauden lopulla vuonna 2027 vaikutus on nimellisesti 2,5 miljardia euroa.
 - Isoimmat säästöt tulevat sosiaaliturvan ja indeksien leikkauksista
 - Ehdotuksessa ei ole mukana 4 mrd. euron määräaikaista investointiohjelmaa
- Budjettitalouden veroja kevennetään reilulla miljardilla eurolla. Valtion veroja kiristetään noin 170 milj. euroa, kuntien 110 milj. euroa
 - Näiden lisäksi työttömyysvakuutusmaksu kevenee tuntuvasti
- Julkisen talouden velkaantumiskehitys ei taitu kuluvalle hallituskaudella
- Riskeistä huolimatta taloustilanne on lupaava, suhdanne-ennuste päivittyy vielä

Budjettitalous on koko kehyskauden raskaasti alijäämäinen

Tasapaino (mrd. euroa):

2020 (TP): -17,4

2021 (TP): -9,6

2022 (TP): -16,0

2023 (LTA): -10,4

2024: -10,1 (oli keväällä -11,6)

2025: -10,5 (oli keväällä -11,8)

2026: -9,3 (oli keväällä -11,3)

2027: -9,3 (oli keväällä -12,0)

Menopainetta aiheuttaa, mm.

- Hyvinvointialueiden lisärahoitus. Rahan riittävyys loppuvuonna 2023 ja siitä eteenpäin yhä suuri kysymysmerkki. Hyvinvointialueilla käynnistymässä syksyllä 2023 laajoja sopeutusohjelmia.
- Vuosittaiset korkomenot 3,2 mrd. euroa 2024-2026 ja 3,6 mrd. euroa 2027
- T&K-rahoituksen lisääminen

Veropolitiikan linja 2024

- Hallitus ei päätösperäisesti kiristä kokonaisveroastetta. Palkka- ja eläketulojen kasvu jatkuu vahvana. Yhteisövero kasvaa yhä.
- Verokevennykset pienentävät valtion verotuottoja vuositasolla 1 060 milj. euroa
 - Asteittaiset työn verokevennykset, painotus pieni- ja keskituloisiin. Kevennys alentaa keskituloisen palkansaajan veroprosenttia vain vajaat 0,5 %-yksikköä
 - Huomattava verokevennys polttoaineveroon
- Hallituksen esittämien veroperustemuutosten ohella työttömyysvakuutusmaksu laskee tuntuvasti: yli 900 milj. euron vaikutus
- Veronkiristykset kiinteistöverotukseen, tuloveroasteikon ylimmän portaan voimassaolon jatkaminen, joidenkin tuloverovähennysten muutoksia.
 - Kiristykset lisäävät valtion verotuloja 170 milj. euroa ja kuntien 110 milj. euroa

Mittasuhteet valtionrahoituksessa 2024-2027

- Hyvinvointialueiden ja HUS-yhtymän sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen rahoitus on kehyskaudella **24—25** mrd. euroa
- Kuntien tukemiseen kohdennetaan **3,5** mrd. euroa vuonna 2024 ja **4,4—4,6** mrd. euroa vuosina 2025—2027 (sis. TE-palvelu-uudistuksen)

21,92

Kuntien peruspalvelujen
valtionosuusprosentti vuonna
2024.

KUNTA
LIITTO

Kuntatalous VM:n esityksessä

Linjaukset
eivät muuta
kuntatalouden
suurta
kuvaa

- Yleisen kiinteistöveroprosentin alarajaa korotetaan maapohjien osalta 1,3 prosenttiin vuonna 2024. Linjaus vahvistaa kuntien taloutta 110 milj. eurolla.
 - Korotus vaikuttaa niiden 245 kunnan verotukseen, joilla yleinen kiinteistöveroprosentti on tällä hetkellä matalampi kuin 1,3 %. Veromuutoksen euromääräisesti isoimmat talousvaikutukset Helsingissä ja Espoossa.
- Hallitusohjelman suorat leikkaukset kuntiin pieniä: Kuntien peruspalvelujen valtionosuus pienenee 2,7 mrd. eurosta (kevät 2023) 2,6 mrd. euroon (ehdotus)
 - Yhden prosenttiyksikön indeksijarru (-24 milj. euroa), kuntien verokustannusten huomioiminen sote-siirtolaskelmassa
 - Leikkaukset myös kotoutumiskorvauksiin ja työllisyysmäärärahoihin
 - Laajenevat tehtävät kompensoidaan
- Valtionosuuden mitoitukseen vaikuttaa vielä sote-uudistukseen liittyvien kustannusten ja tulojen siirtojen tarkistaminen loppuvuoden aikana

Lisänostoja kuntien valtionosuus-määrärahasta 2024

- Kuntien rahoitusosuus peruspalvelujen valtionosuudesta: -331 milj. euroa
- Kuntien valtionosuuden harkinnanvarainen korotus: -10 milj. euroa, yhdistymisavustukset -11 milj. euroa
- Indeksikorotus +71,9 milj. euroa (sisältää -24 milj. euron leikkauksen)
- Laajenevat tehtävät
 - B1-kielen opetuksen lisääminen yhdellä vuosiviikkotunnilla +4,1 milj. euroa
 - Sitouttava kouluyhteistyö +4,7 milj. euroa
- kuntien verotuskustannusten aleneminen (sote-uudistus) -64 milj. euroa

**Tarkastelussa:
Sote-siirto
valtion
budjetin
näkökulmasta**

Kunnilta hyvinvointialueiden rahoitukseen siirrettävät tulot tarkistetaan vuoden 2022 tilinpäätöstietojen ja valmistuneen verotuksen mukaisten maksuunpantujen verotulojen perusteella koko maan tasolla.

Siirtolaskelman tarkistamisesta johtuen kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta siirretään vuodesta 2024 alkaen hyvinvointialueiden rahoitukseen 97 milj. euroa.

Kuntien verotuloista tehtävän siirron tarkentumisesta johtuen hyvinvointialueiden rahoitukseen kohdistetaan 469,9 milj. euroa.

Korvauksesta 150 milj. euroa on jo maksettu hyvinvointialueille v. 2023.

Kertakorvauksen loppuosa on **443,9** milj. euroa.

Hyvinvointialueiden talous 2024

- Suhteessa tekniseen kehykseen rahoitus laskee 105,5 milj. euroa v. 2024, 139 milj. euroa v. 2025, 215 milj. euroa v. 2026 ja 341 milj. euroa v. 2027.
- Hyvinvointialueiden rahoituksessa huomioitu määräytymistekijöiden ohella
 - rahoituspohjan korjaus vuoden 2022 joulukuussa maksetulla erällä: 1,9 miljardia euroa
 - Rahoitusmallin normaalit muutokset
 - vuoden 2024 indeksikorotus 3,38 %, 774 milj. euroa
 - Palvelutarpeen täysimääräinen kasvu, 289 miljoonaa euroa
 - Tehtävämuutokset, muun muassa
 - perusterveydenhuollon 14 vrk hoitotakuu pidetään voimassa
 - Hoivatakuu siirtyy 1.1.2028: -89 milj. euroa
 - Vammaispalvelulain voimaantulo siirretään alkamaan 1.10.2024: +25 milj. euroa
 - Lastensuojelun jälkihuollon ikäraja lasketaan 25:stä 23 vuoteen
 - Kunnilta hyvinvointialueille vuoden 2022 kustannus- ja tulotietojen perusteella tehtävä lopputarkistus budjetin näkökulmasta: noin 0,4 miljardia euroa (ei lopullinen tieto)

Joukkoliikenteeseen rajuja leikkauksia

- Uusien väylähankkeiden rahoitustaso: -100 milj. euroa v. 2024, -170 milj. euroa v. 2025, -200 milj. euroa v. 2026 ja -250 milj. euroa v. 2027
- Julkisen liikenteen palvelujen ostojen ja kehittämisen rahoituksesta vähennetään ilmastoperusteinen korotus: 13,3 milj. euroa
- Arvonlisäveron kiristys: 10 prosentin alennettuun arvonlisäverokantaan kuuluvat hyödykkeet ja palvelut siirretään 14 prosentin veron piiriin
- Myös yksityistieavustukset sekä kävelyn ja pyöräilyn avustukset -5 milj. euroa v. 2024

#budjettiriihi

Minna Punakallio

+358 9 771 2095, +358 40 751 5175

Minna.Punakallio@kuntaliitto.fi

Twitter

[@MinnaPunakallio](https://twitter.com/MinnaPunakallio)

www.kuntaliitto.fi